ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ 2)

Α1. Σύμφωνα με τον κειμενογράφο, σε επίπεδο προσωπικό, το άτομο αναλαμβάνει την ευθύνη των πράξεών του. Αντίθετα, σε διαπροσωπικό επίπεδο, αποποιείται τις ευθύνες του και τις μεταθέτει στην ομάδα. Ωστόσο, όσο πιο συνειδητοποιημένα είναι τα άτομα-μέλη μιας κοινωνίας, τόσο πιο αναβαθμισμένη είναι η κοινότητα που συναποτελούν. Άρα, ο βαθμός συλλογικής ευθύνης είναι συνάρτηση των επιμέρους ατομικών συνειδήσεων που συναπαρτίζουν το σύνολο. Ως εκ τούτου, και η ατομική ασυνειδησία μας καθιστά συνεργούς, υπαίτιους της κοινωνικής ανευθυνότητας. (75 λέξεις)

Θέμα Β

Β1. «Η συναίσθηση…υποχρεώσεις»:

Αναλυτικός **ορισμός** της ατομικής ευθύνης-Χαρακτηριστικά:

- καθήκον(«συναίσθηση του χρέους»)
- ηθική συνείδηση
- σεβασμός/αγάπη προς τον συνάνθρωπο
- δικαίωμα-υποχρέωση

«Αν δεν εκδηλωθεί…λεπτών»:

Σύγκριση-Αντίθεση της ατομικής ευθύνης με την συμμόρφωση

- Ατομική ευθύνη: προσωπική επιλογή καλοπροαίρετων πολιτών, κοινωνικά ευαισθητοποιημένων
- Συμμόρφωση: αναγκαιότητα, γέννημα του φόβου και της τιμωρίας

«Προσωπικότητες…κοινωνία ολόκληρη»:

Αποτελέσματα της ατομικής ευθύνης**(αίτιο)**

- στιβαροί, ακέραιοι χαρακτήρες
- κοινωνικοποιημένοι
- υγιείς κοινωνικές μονάδες
- ασκούν θετική επιρροή στους συγχρόνους τους

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ:

- ΑΣΎΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ:

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ: «…ανθρώπους καλοπροαίρετους, αυτοθυσιαστικούς, ευαίσθητους πολίτες…

ΑΝΕΥΘΥΝΟΙ(χαρακτηριστικά):η ανυπακοή, η αδιαφορία, η μαγκιά, ,ο εγωκεντρισμός, η προβολή…

- επικρατεί η ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

- ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΗ(βεβαιότητα)
- Χρήση ΑΝΑΦΟΡΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ: Αποδίδουν
    1. τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που διέπονται από αίσθημα ατομικής ευθύνης(«προσωπικότητες…που δεν επηρεάζονται από τους ανέμους των καιρών»: **στιβαρές, σταθερές, ακέραιες** προσωπικότητες)
    2. τον αντίκτυπο της συμπεριφοράς τους(«εγγύηση για τους συνανθρώπους τους, που έρχονται σε επαφή μαζί τους» :για **τις κοινωνικές συναναστροφές τους**)

Β2. «Όλοι για έναν και ένας για όλους! »

Β3. α) ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ:

- «ΟΙ κοινωνικοί αρμοί γίνονται πιο σφιχτοί»
- «το ενδιαφέρον…διαπερνά τις διαφορετικότητες»
- «ανοίγει τους ορίζοντες»

ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ: Το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο παρομοιάζεται με μία μεγάλη αγκαλιά.

ΑΠΟΣΙΩΠΗΤΙΚΑ: υπαινίσσεται ότι το κοινωνικό ενδιαφέρον έχει αντίκτυπο θετικό σε κάθε άνθρωπο, αποκτά δηλαδή καθολικές διαστάσεις

ΥΦΟΣ: γλαφυρό, συναισθηματικά φορτισμένο

β) Οι κοινωνικές σχέσεις ενισχύονται και η αλληλεγγύη **είναι πλέον υπαρκτή.** Το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο **υπερβαίνει** τις διαφορετικότητες, **ευαισθητοποιεί** και **εκδηλώνεται ως πράξη συμπαράστασης, υποστήριξης προς τον συνάνθρωπο,** αυτόν τον άγνωστο…

Εναλλακτική ερώτηση:

Το κείμενο είναι άρθρο και υπάγεται στην ερμηνευτική δημοσιογραφία.

- ✓ περικείμενο: Εφημερίδα των Συντακτών
- ✓ τίτλος
- ✓ αφόρμηση από επίκαιρο γεγονός: πανδημία

Θέμα Γ:

Γ1. Δομή του ερμηνευτικού σχολίου:

- **ΘΕΜΑ**
- **ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΟ ΣΧΟΛΙΟ με την χρήση ΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ**
- **ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ**

ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑ:

1. **ΘΕΜΑ:** το χρέος του ποιητή-πνευματικού ανθρώπου απέναντι στους συγχρόνους του
2. **ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ:**
    - **Χρήση α ενικού προσώπου: έσφιξα, να ελέγξω, να πετάω(**αυτο-αναφορικότητα, προσωπικό, εξομολογητικό ύφος)

- **Λέξεις-σύμβολα: ουρανός/μπαξές, αίμα/χιόνι, τα σκοινιά, τα αστέρια, κληρονόμος πουλιών, σπασμένα φτερά**
- **οπτικές εικόνες**
- τρεις στίχοι, καθένας από τους οποίους απαρτίζεται από μία λέξη, με στενή σχέση μεταξύ τους, διότι η σύνθεσή τους αποδίδει το κεντρικό θέμα του ποιήματος.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΟΥ:

Το θέμα του ποιήματος είναι το χρέος του ποιητή-πνευματικού ανθρώπου απέναντι στους συγχρόνους του. Σε μία εποχή οπότε όλα έχουν καταρρεύσει και «ο ουρανός», ως σύμβολο/καθρέφτης της κοινωνίας, αντανακλά την πολιτική και κοινωνική αναταραχή, εκείνος, συμβολίζεται με «πουλί», με ένα ον ελεύθερο, που μπορεί να αποστασιοποιείται από την γενικότερη παρακμή, να παρεμβαίνει και να επιφέρει καθοριστικές αλλαγές στην ζωή των ανθρώπων. Με την χρήση μάλιστα α ενικού προσώπου, σε τόνο προσωπικό και εξομολογητικό, ο ποιητής στέκεται στο ύψος των ευθυνών του και αναγνωρίζει το χρέος του, το οποίο κλιμακώνεται σε τρεις σύντομους στίχους : «**εγώ πρέπει να πετάω**». Επιπλέον, η χρήση ενεστώτα δίνει διάρκεια στο καθήκον αυτό του ποιητή, ο οποίος, προηγουμένως, για να κατορθώσει τον στόχο του, έβαλε όρια και προσπάθησε να συγκρατήσει την ηθική κατάρρευση(«έσφιξα τα σκοινιά»). Τόσο τα σκοινιά όσο και τα αστέρια, που συμβολίζουν τις νέες αξίες, είναι η απάντηση του πνευματικού ανθρώπου στην κοινωνική παρακμή, η οποία αποτελεί την ηθική υποχρέωση του ποιητή(«πρέπει», δεοντική τροπικότητα).

Πράγματι, ο ποιητής, οφείλει, σαν « ουράνιος μηχανοδηγός», να ανοίξει τον δρόμο προς το Φως, την πνευματική και ηθική ανάταση, την κοινωνική πρόοδο και να αποτρέψει τον εκτροχιασμό της κοινωνίας, δημιουργώντας έτσι αισιόδοξες προοπτικές για το μέλλον.(199 λέξεις)

Θέμα Δ

Δ1. Ερώτημα 1ο: Πώς μπορεί το άτομο να συμβάλλει έμπρακτα στη διαχείριση των κοινωνικών κρίσεων;

- ενημέρωση -επίγνωση -αποδοχή του προβλήματος
- ανάληψη προσωπικής ευθύνης :αναπροσαρμογή της συμπεριφοράς και του τρόπου ζωής του ατόμου, αυτοπεριορισμός, ώστε να μην θέτει σε κίνδυνο ούτε τον εαυτό του ούτε τους άλλους με τυχόν απερίσκεπτες ενέργειές του
- ανάληψη δράσης, όπου αυτό είναι εφικτό, στα πλαίσια πχ του εθελοντισμού: συμμετοχή σε φιλειρηνικές ή οικολογικές μονάδες, σε μη κυβερνητικές ανθρωπιστικές οργανώσεις κλπ

  κινητοποιήσεις: φιλειρηνικές πορείες, ανθρωπιστικές αποστολές, σε χώρες όπου οι άνθρωποι υποσιτίζονται, διοργάνωση φιλανθρωπικών εκδηλώσεων, τα έσοδα των οποίων διατίθενται για αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας κλπ.
- πολιτικοποίηση, ενεργός συμμετοχή στα κοινά, έτσι ώστε

- να κάνει σωστή επιλογή των κατάλληλων πολιτικών προσώπων που έχουν αγαθή προαίρεση και επιθυμούν να συμβάλλουν ενεργά στην εξεύρεση λύσεων
- να εντοπίσει και να καταγγείλει περιπτώσεις κατάχρησης εξουσίας από τους ιθύνοντες

Μτβ: Προϋπόθεση για να επιτευχθούν τα παραπάνω: Καλλιέργεια συλλογικής συνείδησης και άρα υπευθυνότητας**: «Είμαστε στο εμείς και όχι στο εγώ»**

Ερώτημα 2ο: Πώς θα συνδυαστεί εποικοδομητικά η υπεύθυνη στάση του ατόμου με την συλλογική υπευθυνότητα, ώστε από κοινού να αποτελέσουν μοχλούς ανάκαμψης της κοινωνίας;

Ειδικότερα: **η ατομική ευθύνη συνυφαίνεται με την συλλογική υπευθυνότητα:**

- όσο πιο υπεύθυνα είναι τα άτομα-μέλη της ομάδας, τόσο ενισχύεται η συλλογική υπευθυνότητα
- όσο μεγαλύτερη συλλογικότητα υπάρχει στην ανάληψη δράσης, τόσο πιο εύκολα επιτυγχάνονται οι στόχοι και αναδομείται η κοινωνία, με κριτήριο τη συλλογική πρόοδο και εξέλιξη
- κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, οι πολιτικές αποφάσεις λαμβάνονται με αίσθημα ευθύνης, ως αποτέλεσμα της συνεργασίας κράτους και πολιτών, οι οποίοι συν-αποφασίζουν με δημοκρατικές διαδικασίες και συμπράττουν με γνώμονα το κοινό καλό
- άλλωστε, σήμερα η συλλογική υπευθυνότητα νοείται και σε διεθνές/υπερεθνικό επίπεδο, όπου η συνεργασία των κρατών συνιστά ασφαλιστική δικλείδα για την αντιμετώπιση του όποιου προβλήματος, εθνικού ή και διεθνούς, και την προώθηση της συλλογικής ανάπτυξης και ευημερίας.
-